

Onderwerp Economische Visie Haarlem 2040
Datum 6 mei 2019
Van Djoeke Kalis (ECDW), dkalis@haarlem.nl

1. Omschrijving

1.1 Inleiding

De Economische Agenda Samen Doen is vastgesteld in 2016. De economische ontwikkelingen, de groei van de stad en het nieuwe coalitieprogramma Duurzaam Doen 2018-2022 vragen om een update van het economisch beleid.

1.2 Aanleiding

Sinds Nederland uit de economische recessie is, gaat het beter met de economie en de werkgelegenheid. Ook in Haarlem. In 2018 groeide het aantal banen met circa 2.400, waarmee Haarlem qua percentuele groei in de landelijke top 3 stond. Toch is economische groei en een toename van werkgelegenheid in de stad geen vanzelfsprekendheid. Haarlem kent een zeer laag werkgelegenheidsratio van 0,4 baan per inwoner. En met de geplande groei van de stad en de beperkte beschikbare ruimte, is het een uitdaging om dit ratio te behouden. Voor de stedelijke dynamiek en een stad in balans is focus op het behouden, aantrekken en stimuleren van werkgelegenheid van groot belang. Ook om ervoor te zorgen dat de dagelijkse woon-werk pendel beheersbaar blijft en er een gezonde arbeidsmarkt dichtbij huis kan blijven bestaan, die niet alleen afhankelijk is van toerisme, horeca, detailhandel en voorzieningen.

Haarlem ligt gunstig in de MRA, met Amsterdam en Schiphol op steenworp afstand. De quality of life is hoog, er is veel talent in de stad en er zijn korte lijnen voor samenwerking tussen gemeente, ondernemers en onderwijs- en kennisinstellingen. Dit zijn aantrekkelijke uitgangspunten voor economische ontwikkelingen. De stad staat daarentegen vooral bekend om het fijne woonklimaat, de vele shopmogelijkheden en het rijke culturele aanbod. Haarlem als werk- en ondernemersstad zit minder tussen de oren, terwijl economisch Haarlem veel potentie heeft om verder te ontwikkelen en zichzelf meer op de kaart te zetten. In de afgelopen jaren zijn hierin goede stappen gezet en kansen benut, welke hebben geleid tot banengroei. Om deze positieve lijn door te zetten, ook in relatie tot de groei van de stad, is een nieuwe economische visie nodig. Een visie die met overtuiging en ambitie wordt uitgedragen en die de economische samenwerking binnen de regio Zuid- Kennemerland/ IJmond en de MRA verder versterkt. Voor werkgevers is een economische visie die integraal is afgestemd op de voor economie belangrijke beleidskaders als duurzaamheid, mobiliteit en wonen essentieel, zeker met het oog op besluitvorming over toekomstige investeringen.

1.3 Doel

De overheid kan de economie niet regisseren maar wel zorgen voor de best mogelijke randvoorwaarden voor behoud en groei van ondernemerschap, werkgelegenheid en welvaart in de stad. De nieuwe economische visie biedt kaders hiervoor en dient als afwegingskader voor onder andere vestigings- en uitbreidingsvragen, positioneringsvraagstukken en geeft duidelijkheid over de economische positie van Haarlem in de MRA. Ook formuleert de visie een antwoord op de economische vragen uit de Omgevingsvisie en Groei van de Stad.

Om te komen tot een nieuwe economische visie en -uitvoeringsagenda is dit plan van aanpak opgesteld. In deze notitie wordt ingegaan op de opgave waarvoor we staan, de procesaanpak en de planning.

2. Resultaat

Het updaten van de Economische Agenda Samen Doen 2016 moet leiden tot een nieuwe, richtinggevende economische visie voor de lange termijn, een stip op de horizon. Deze koersbepaling wordt vervolgens vertaald naar thema's en een economische uitvoeringsagenda voor de korte en middellange termijn. Hierdoor worden te behalen resultaten binnen de huidige coalitieperiode geborgd.

De nieuwe economische visie kan leiden tot een herijking van capaciteit en middelen van team Economie, om zo de doelstellingen uit de economische uitvoeringsagenda te kunnen waarmaken.

De nieuwe economische visie...

- is richtinggevend voor de versterking van het ondernemings-, vestigings- en investeringsklimaat, met als hoofddoel het behoud en aantrekken van werkgelegenheid;
- schetst de ambities van de gemeente Haarlem voor een toekomstbestendige en duurzame economie in 2040;
- is opgesteld in nauwe betrokkenheid met relevante stakeholders;
- is afgestemd op de economische ontwikkelingen in de regio Zuid-Kennemerland/IJmond en de MRA;
- formuleert een antwoord op de economische vragen uit de Omgevingsvisie en Groei van de Stad.

En omvat...

- een (SWOT) analyse van de economische structuur en werkgelegenheid in Haarlem;
- te verwachten economische en maatschappelijke trends;
- een positiebepaling en de uitdagingen voor Haarlem;
- thematische uitwerkingen;
- een economische uitvoeringsagenda met doelstellingen voor korte- en middellange termijn, die samen met relevante stakeholders kan worden uitgevoerd.

3. Uitgangspunten

3.1 Beleidskaders

Er wordt gekeken naar beleidskaders waarbij economie nadrukkelijk een rol speelt, en afstemming gezocht met beleid dat in ontwikkeling is. Een integrale kijk op onderwerpen zoals wonen, werken en mobiliteit is hierbij van belang.

Het huidige beleidskader voor de economische ontwikkelingen in de stad, de Economische Agenda Samen Doen 2016, wordt tegen het licht gehouden. Relevante zaken worden meegenomen in de nieuwe visie. Beleidskaders die in ontwikkeling zijn, en die een direct verband hebben met de nieuwe economische visie, zijn onder andere de Detailhandelsvisie Haarlem, Convenant Waarderpolder en Toeristische visie Haarlem.

3.2 Economische en maatschappelijke trends

Om te komen tot een passende economische visie voor Haarlem wordt een (SWOT) analyse gemaakt van de economische structuur en werkgelegenheid in Haarlem, alsmede de te verwachten economische en maatschappelijke trends, en de invloed daarvan op de economie van Haarlem. Denk hierbij aan bijvoorbeeld de transitie naar een circulaire economie, duurzame mobiliteit, digitalisering, smart city, deeleconomie en energietransitie.

3.3 Stakeholders, participatie en inspraak

De nieuwe economische visie en -uitvoeringsagenda moeten tot stand komen in nauwe samenwerking met ondernemers, koepelorganisaties, belangenverenigingen en kennis- en onderwijsinstellingen in de stad. Het is belangrijk om het gesprek met relevante stakeholders aan te gaan, kennis en ervaring uit te wisselen en de verworven inzichten te verwerken in de visie. Er kan gedacht worden aan rondetafelgesprekken, interviews en ondernemersbijeenkomsten. Ook bieden het digitale ondernemerspanel en de jaarlijkse burgemeestersbijeenkomst met grote werkgevers mogelijkheden. De aandachtspunten die in 2018 tijdens rondetafelgesprekken met stakeholders zijn opgehaald worden ook meegenomen, te weten hub-vorming, talent en zichtbaarheid.

De nieuwe economische visie en -uitvoeringsagenda zullen na goedkeuring door het college eerst de inspraak ingaan en ter inzage liggen voor belanghebbenden. Na het verwerken van de inspraakreacties wordt het geheel opnieuw aangeboden aan het college en de commissie. Daarna kan vaststelling door de raad plaatsvinden.

4. Economische thema's

4.1 Inhoudelijk

Het behouden, aantrekken en stimuleren van werkgelegenheid is het hoofddoel van de economische visie en -uitvoeringsagenda. Hiervoor is een goed ondernemings-, vestigings- en investeringsklimaat in de stad essentieel. Om het economisch beleid actueel en relevant te houden wordt de visie uitgewerkt aan de hand van thema's, die via de economische uitvoeringsagenda met doelstellingen voor korte- en middellange termijn tot een concrete aanpak leiden. Dit waarborgt het flexibel kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen. Bij de uitwerking van de thema's en de uitvoering van de agenda wordt zoveel mogelijk samengewerkt met stakeholders in de stad, wat zorgt voor draagvlak en commitment. Jaarlijks worden de resultaten gemonitord.

De visie dient minimaal in te gaan op de volgende thema's:

- versterking economische structuur
 - circulaire economie, duurzaamheid, energietransitie
 - sterke en kansrijke sectoren
 - betere aansluiting stuwende en verzorgende economie
 - versterken en verbreden hub-vorming; onderscheidende werklandschappen
 - innovatie, digitalisering, smart city, deeleconomie, mobiliteit
 - wijkeconomie
- uitdagingen: o.a. transitie naar een nieuwe en circulaire economie; versterken economische hotspots; clustering en cross overs sectoren

- vestigingsklimaat
 - ondernemerschap en starters
 - versterken MKB
 - zzp-ers, start-ups en scale-ups
 - broedplaatsen en incubators
 - stimuleren ondernemerschap
 - sociaal ondernemerschap
 - fysieke en digitale dienstverlening; wet- en regelgeving
 - bedrijven en kantoren
 - leegstand en herstructurering
 - verdichten en verhogen
 - strategisch grondbeleid
 - detailhandel en horeca
 - binnenstad
 - wijkwinkelcentra
- uitdagingen: o.a. voldoende ruimte om te vestigen, te starten en (door) te groeien; verbeteren bereikbaarheid; optimaliseren dienstverlening
- arbeidsmarkt en onderwijs
 - behouden, ontwikkelen en aantrekken van talent; internationalisering
 - aansluiting werkgelegenheid op beroepsbevolking
 - aansluiting opleidingen op vraag bedrijfsleven
 - stage- en leerwerkplekken, bij- en omscholing
 - inclusieve arbeidsmarkt
- uitdagingen: o.a. mismatch arbeidsmarkt; flexibilisering; dagelijkse pendel; versterken triple helix; talent behouden, ontwikkelen en aantrekken; inclusieve arbeidsmarkt; behouden en benutten kennis en innovatie
- toerisme en recreatie
 - toerisme met de Haarlemse maat
 - zakelijk toerisme
 - watertoerisme en -recreatie
 - recreatieve netwerken
 - hotels en accommodaties
 - evenementen
- uitdagingen: o.a. behoud kwaliteit; balans en leefbaarheid behouden; spreiding
- accountmanagement en acquisitie
 - grote werkgevers
 - netwerken ontsluiten en verbinden
 - business marketing
- uitdagingen: o.a. behouden en aantrekken werkgelegenheid; verbeteren zichtbaarheid; versterken positionering

4.2 Haarlem en de regio

De nieuwe economische visie richt zich primair op de Haarlemse economie. Echter is die niet los te zien van ontwikkelingen in de regio Zuid-Kennemerland/IJmond en de MRA. Afhankelijk van het thema wordt de regio actief betrokken bij het participatietraject, worden onderwerpen in samenhang met regionale ontwikkelingen bekeken en is het goed mogelijk dat bepaalde onderdelen van de uitvoeringsagenda een relatie hebben met geplande activiteiten in de regio dan wel in samenwerking met de regio worden uitgevoerd.

5. Proces

5.1 Planning

De nieuw op te stellen economische visie is richtinggevend voor een toekomstbestendige economie en formuleert een antwoord op de economische vragen uit de Omgevingsvisie en Groei van de Stad. De visie en bijbehorende uitvoeringsagenda komen tot stand via een integrale aanpak. Het proces wordt zoveel mogelijk in lijn gebracht met andere relevante trajecten zoals het nieuwe Mobiliteitsbeleid. Daarnaast krijgt de visie nadere uitwerking in de Detailhandelsvisie Haarlem, Convenant Waarderpolder en Toeristische visie Haarlem. Er vindt reguliere kennisdeling en ambtelijke afstemming plaats. Waar mogelijk trekken we gezamenlijk op.

De globale planning ziet er als volgt uit:

- Mei, Juni 2019: plan van aanpak naar college en commissie Ontwikkeling
- Juli, Augustus 2019: voorbereidend onderzoek, interne afstemming, voorbereidingen participatie
- September, Oktober 2019: participatietraject stakeholders
- November 2019: verwerken input participatie
- December 2019: concept economische visie en -uitvoeringsagenda gereed
- Januari, Februari 2020: concept economische visie en -uitvoeringsagenda naar college en commissie Ontwikkeling
- Maart, April 2020: inspraakperiode
- Mei, Juni 2020: economische visie en -uitvoeringsagenda naar college, commissie Ontwikkeling en gemeenteraad

5.2 Communicatie

Voor de totstandkoming van de nieuwe economische visie en -uitvoeringsagenda wordt een actief participatietraject met stakeholders opgezet. Dit gebeurt vanuit het gemeenschappelijke belang. Er komt een communicatiekalender gekoppeld aan de meest effectieve communicatiemiddelen. Afdeling Communicatie wordt nauw betrokken.

5.3 Organisatie

Bestuurlijk trekker is de portefeuillehouder Economie. Binnen het ambtelijk apparaat ligt het initiatief bij team Economie, afdeling Economie, Cultuur, Duurzaamheid, Wonen. Er wordt een aparte projectgroep met projectleider en -ondersteuner ingesteld.

5.4 Financiën

De nieuwe economische visie en -uitvoeringsagenda wordt in eigen beheer en binnen de reguliere uren opgesteld. Het is mogelijk dat er op onderdelen advies van externen nodig is. Dekking hiervoor kan uit de bestaande middelen.